

Pianoackord och olika spelsätt av Lars Wallenäs

ACKORDSPEL PÅ PIANO

av Lars Wallenäs

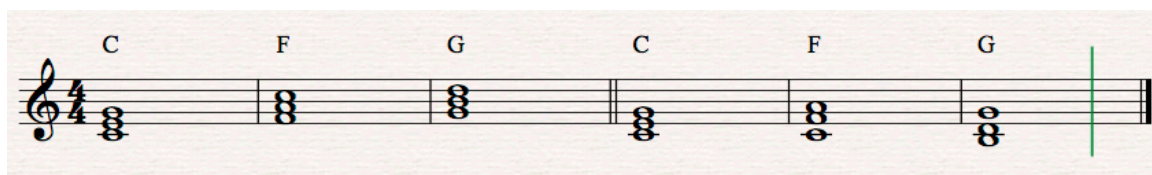
(2012 /rev 2018)

Detta häfte är gjort för mina pianoelever på Kulturskolan i Falkenberg. Häftet kan hjälpa till att lära dig spela ackord på piano. Om du följer sidorna i häftet så lär du dig några ackord i taget och låtar som du kan träna på. *Ackordbeskrivningarna gäller mest höger hand. Vänster hand spelar i regel grundtonen.*

Ackorden har en grundposition:
grundton, ters, kvint

Jag tycker att man vinner mycket på att ha en liknande klang i de ackord man spelar. Man bör samla alla ackord på en begränsad yta. Detta gör man genom att kasta om ordningsföljden på tonerna i ackorden.

De 3 första ackorden är staplade i dess grundläge medan de 3 nästa är mer samlade på mindre yta eftersom tonerna är omkastade. Det kallas för omläggningar. Om ackordet innehåller 3 toner så finns det 3 omläggningar.

Ackorden som presenteras är i regel *dur eller mollackord*. Ett sätt för dig att själv lista ut ett dur eller mollackord är att räkna tonerna som är mellan grundton och ters.

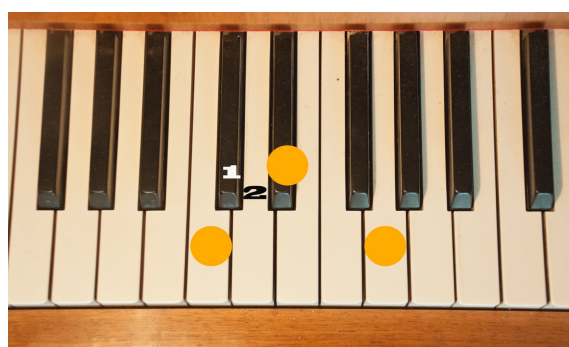
C-durackord. C,E,G

I durackordet finns 3 toner mellan C och E och 2 toner mellan E och G

C-mollackord. C,Eb,G

I mollackordet finns 2 toner mellan C och Eb och 3 toner mellan Eb och G

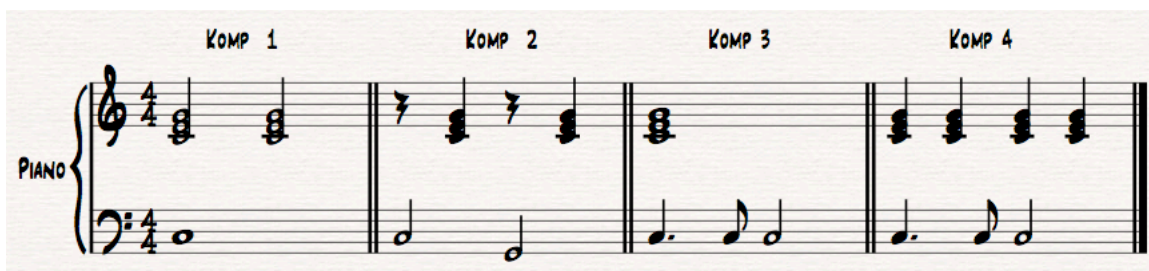

SPELSÄTT

Beroende på vilken låt du kompar så behöver man anpassa sitt sätt att kompa så att det passar på bästa sätt.

4-takt

Här följer några vanliga spelsätt i 4-takt:

3-takt

Om stycket går i 3-takt som ibland också kallas "valstakt" så kan någon av dessa tre spelsätten funka. Den första är en gammal hederlig vals t.ex Evert Taube. Prova olika komp för att hitta den som passar bäst.

C-durackord

Lägg högerhandens fingrar som bilden visar.
Siffrorna anger ett förslag på vilken finger som kan vara lämplig.
Vänsterhanden spelar en oktav lägre och spelar tonen C som är grundtonen.

G-durackord

Lägg högerhandens fingrar som bilden visar.
Siffrorna anger ett förslag på vilken finger som kan vara lämplig.
Vänsterhanden spelar en oktav lägre och spelar tonen G som är grundtonen.

Pianoackord och olika spelsätt av Lars Wallenäs

Nu kan du kompa BJÖRNEN SOVER som har ackorden C och G.

BJÖRNEN SOVER

F-durackord

Lägg högerhandens fingrar som bilden visar.
Siffrorna anger ett förslag på vilken finger som kan vara lämplig.
Vänsterhanden spelar en oktav lägre och spelar tonen F som är grundtonen.

Pianoackord och olika spelsätt av Lars Wallenäs

Nu kan du prova att spela BLINKA LILLA STJÄRNA som har alla 3 ackorden.

BLINKA LILLA STJÄRNA

Pianoackord och olika spelsätt av Lars Wallenäs

Här kommer de två första mollackorden.
Lägg märke till att det endast är 1 ton som skiljer A-moll från C-dur och likadant
mellan D-moll och F-dur.
C-dur och A-moll respektive F-dur och D-moll är besläktade.

A-mollackord

D-mollackord

BLOWING IN THE WIND

4-takt komp 1

The image shows a musical score for the song "Blowing in the Wind" in 4/4 time. The score is written for piano accompaniment and consists of six staves, each containing a melody line and a series of chords. The chords are labeled as follows:

- Staff 1: C, F, C, Am
- Staff 2: C, F, G, G
- Staff 3: C, F, C, Am
- Staff 4: C, Dm, G
- Staff 5: Dm, G, C, Am
- Staff 6: Dm, G, C

The melody is written in a treble clef and features a mix of eighth and quarter notes, with some measures containing a half note. The score is numbered 1 through 21, indicating the measure number.

Pianoackord och olika spelsätt av Lars Wallenäs

Detta stycke går i 3-takt. Träna gärna både kompfigurerna **3-takt komp 1** och **3-takt komp 2** när du spelar "I natt jag drömde". Fundera på vilken som passar bäst.

I NATT JAG DRÖMDE

6 F C G Am

10 G Dm C C

14 Dm G C C

18 F F C C

22 G G C C

26 F F C Am

30 Dm G C C

E-mollackord

MORNING HAS BROKEN 3-takt komp 2

Musical score for "Morning Has Broken" in 3/4 time, featuring piano accompaniment (komp 2). The score is written in treble clef with a key signature of one flat (B-flat). It consists of four staves of music, each with a line of chords written above it. The chords are: C, C, Dm, G, F, C; C, Em, F, C, G, G; C, F, F, C, Am, D; G, C, F, G, C.

VÄXELBAS

Här får du använda kompsättet **4-takt komp 2**. Det kallas också "växelbas" eftersom bastonen (vänster hand) växlar mellan två toner.

TOM DOOLEY

4-takt komp 2

I HAVE A DREAM

4-takt komp 2

Seven staves of musical notation for I Have a Dream in 4/4 time. The key signature has one flat (B-flat). The notation shows a waltz bass pattern where the bass line alternates between two notes (G and C) every two beats. Chord symbols G and C are placed above the first staff, and C and G are placed above the second staff. The melody consists of eighth and quarter notes. The staves are numbered 5, 9, 13, 17, 21, and 25 on the left margin.

D-durackord

A-durackord

HE 'S GOT THE WHOLE WORLD IN HIS HAND

4-takt komp 2

Bb-durackord

Pianoackord och olika spelsätt av Lars Wallenäs

Om man vill ha en alternativ baston till ackordet så visas det så här:
F/C vilket betyder ackordet F men bastonen C.

THIS LITTLE LIGHT OF MINE

4-takt komp 2

The musical score is written on a single staff in 4/4 time. It consists of four measures. The first measure has a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 4/4 time signature. The notes are F4, A4, Bb4, and A4. Above the staff is a chord symbol 'F'. The second measure has notes F4, A4, Bb4, and A4. Above the staff is a chord symbol 'F'. The third measure has notes F4, A4, Bb4, and A4. Above the staff is a chord symbol 'F'. The fourth measure has notes F4, A4, Bb4, and A4. Above the staff is a chord symbol 'F'. The score ends with a double bar line.

E-mollackord

MORNING HAS BROKEN

3-takt komp 2

Sheet music for 'Morning Has Broken' in 3/4 time, 2nd version. The score consists of four staves of music, each with a key signature of one flat (B-flat) and a 3/4 time signature. The chords are: C, C, Dm, G, F, C (Staff 1); C, Em, F, C, G, G (Staff 2); C, F, F, C, Am, D (Staff 3); G, C, F, G, C (Staff 4). The melody is written in a treble clef with a key signature of one flat. The music is in 3/4 time. The score ends with a double bar line.

BLOWING IN THE WIND

4-takt komp 1

Sheet music for 'Blowing in the Wind' in 4/4 time, 1st version. The score consists of six staves of music, each with a key signature of one flat (B-flat) and a 4/4 time signature. The chords are: C, F, C, Am (Staff 1); C, F, G, G (Staff 2); C, F, C, Am (Staff 3); C, Dm, G (Staff 4); Dm, G, C, Am (Staff 5); Dm, G, C (Staff 6). The melody is written in a treble clef with a key signature of one flat. The music is in 4/4 time. The score ends with a double bar line.

Pianoackord och olika spelsätt av Lars Wallenäs

Detta stycke går i 3-takt. Träna gärna både kompfigurerna **3-takt komp 1** och **3-takt komp 2** när du spelar "I natt jag drömde". Fundera på vilken som passar bäst.

I NATT JAG DRÖMDE

The musical score for "I natt jag drömde" is written in 3/4 time. It consists of eight staves of music, each with a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature of 3/4. The melody is written in the treble clef, and the piano accompaniment is written in the bass clef. The chords are indicated by letters above the notes: C, F, G, Am, and Dm. The score is divided into measures by vertical bar lines, and the measures are numbered 1 through 30. The melody is written in a simple, folk-like style, and the piano accompaniment provides a harmonic foundation. The score ends with a double bar line and a repeat sign.

Pianoackord och olika spelsätt av Lars Wallenäs

En snabb låt med växelbas. Kan vara lite knepigt i början men det är kul att spela när det börjar funka.

34:AN

34:an med växelbas. **4-takt komp 2**

The musical score for '34:AN' is written in 4/4 time and consists of six staves. The key signature is one flat (B-flat). The score includes a walking bass line and piano accompaniment. The chords are indicated above the notes. The score is divided into measures, with measure numbers 7, 13, 19, 25, and 31 marked at the beginning of their respective staves. The score ends with a double bar line.

Chords indicated above the notes:

- Staff 1: C, C, F, F, G
- Staff 2: G, C, C, C, C, F
- Staff 3: F, G, G, C, C, F
- Staff 4: F, C, C, G, G, C
- Staff 5: C, F, F, C, C, G
- Staff 6: G, G, C

ÖPPNA LANDSKAP

4-takt komp 1 eller **4-takt komp 4** eller en kombination av båda.
Minns du hur det funkade med bastonen när det står t.ex G/C?

The musical score is written in 4/4 time and consists of eight staves of music. The melody is written in treble clef, and the piano accompaniment is written in bass clef. Chords are indicated above the notes. The score is divided into measures by bar lines, with measure numbers 5, 9, 13, 17, 21, 25, and 28 marked at the beginning of their respective staves. The chords used are C, G/C, C, F/C, G/C, C, C/E, F, G, Dm, and F. The melody consists of eighth and quarter notes, with some rests. The piano accompaniment consists of eighth and quarter notes, with some rests. The score ends with a double bar line at the end of the eighth staff.

Chords: C, G/C, C, F/C, G/C, C, C/E, F, G, Dm, F

TA MIG TILL HAVET

3-takt komp 2 eller 3

The musical score is written in 3/4 time and consists of ten staves of music. The melody is written in the treble clef, and the piano accompaniment is written in the bass clef. The chords are indicated above the notes. The score is divided into measures by bar lines, with measure numbers 5, 9, 13, 17, 21, 25, 28, 32, and 36 marked at the beginning of their respective staves. The chords used are Em, Dm, G, C, Am, Bb, Fm, C/E, F/G, Dm/B, and A. The melody is written in a simple, folk-like style, with notes and rests. The piano accompaniment provides a harmonic foundation for the melody, with chords and single notes. The score is a piano accompaniment for the song 'TA MIG TILL HAVET'.

Em Dm G

5 C Am Bb G

9 C Am Dm G

13 C Am Bb G

17 Am/F# Fm C/E Dm F/G

21 G C Am Dm

25 Dm F/G G

28 F C C Am

32 Dm Dm/B Bb A

36 Dm F/G C C

RUNDGÅNGAR

En rundgång är en serie ackord som upprepas.

FLICKAN I HAVANNA

Sheet music for "FLICKAN I HAVANNA" in D major, 2/4 time. The first line shows the melody and chords: D, Em, A, D. The second line shows the melody and chords: D, Em, A, D. A blue square icon is present at the end of the first line.

I LIKE THE FLOWERS

Sheet music for "I LIKE THE FLOWERS" in C major, 4/4 time. The first line shows the melody and chords: C, Am, Dm, G, C, Am, Dm, G. The second line shows the melody and chords: C, Am, Dm, G, C, Am, Dm, G. A blue square icon is present at the end of the first line.

E-durackord

Sången Vem kan segla "går i" **moll**. Helhetsintrycket blir en aning sorgligt eller eftertänksamt.

DEM KAN SEOLA 3-takt komp 2 eller 3

Am Am Am Am

5 Dm Dm Am Am

9 E E Am Am

13 E E Am Am

Septimackord

Du har hittills spelat ackord i sitt grundutförande. Nu ska vi krydda eller färga ackorden så dom antingen blir vackrare att lyssna till eller får en funktion av att leda vidare.

Den vanligaste färgningen är att lägga till en 7:a eller septim som det heter på musikspråk. Den vanligaste är den lilla 7:an som bara benämns med siffran 7. Det finns en stor 7:a också som benämns maj7 (efter engelskans major= stor)

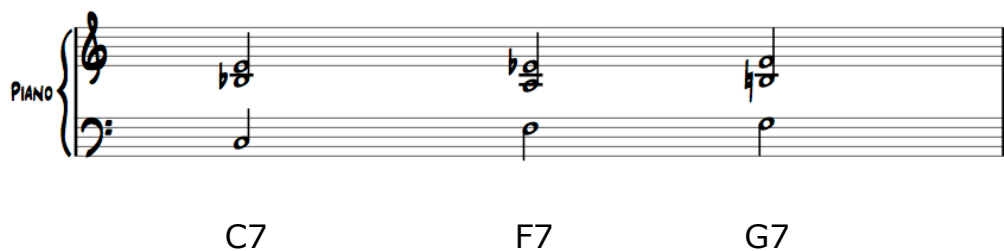

C Cmaj7 C7

Det mest praktiska är att lokalisera var man har grundtonen.
Ska du få fram ett maj7-ackord så flyttar du grundtonen i steg mörkare.
Ska du få fram ett 7-ackord flyttar du grundtonen 2 steg mörkare.
Övriga toner i ackordet behålls.

Pianoackord och olika spelsätt av Lars Wallenäs

Man kan med fördel plocka bort några toner ur ackordet och låta det viktigaste vara kvar. Här är bara tersen och 7:an kvar plus grundtonen i vänsterhanden.

C-JAM BLUES

Eb-durackord

Ab-durackord

G-mollackord

C-mollackord

F-mollackord

B-durackord

Gsus-ackord

C5#-ackord (C-plus)

_Add 9

Add betyder addera, lägga till. Treklängen plus ton 9.
Ton 9 är samma som ton 2. Ack beskrivs alltid med siffran 9
men spelas oftast med ton 2.

Fadd9

Detta Fadd9 har 9:an (2:an) och tersen (3:an) intill varandra.
Grundtonen i högerhanden tas bort då vi har grundtonen i
vänster hand. Låttips: Skönheten och odjuret

_7#9

Ett ackord som innehåller både durters och mollters.

C7#9

Durters i tummen och därefter 7:an och överst molltersen.
Låttips: Spinning Wheel med gruppen Blood Sweat and Tears.

_11

Ett mjukt ackord som fungerar som ett septimackord eller susackord.

För att snabbt lära sig hur man hittar rätt så kan man tänka ut tonen som ligger 2 steg under grundtonen. I detta exempel D11 blir tonen alltså C. Bygg en durtreklang från C men behåll Grundtonen D i vänster hand.

	D11	D7
kan även skrivas	C/D	D7

Ackordet består av 7:an, 9:an och 11:an.
Oftast löser ackordet upp sig till ett septimackord (ex D7).
G (11:an) faller till F#, E (9:an) faller till D.

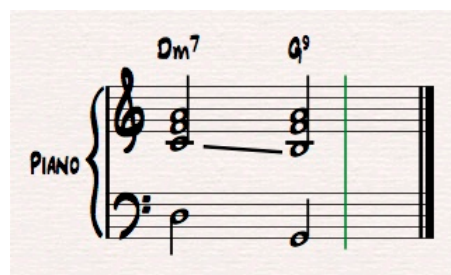
Trekläng med olika bastoner.

Det är bra om man kan lära sig att en enkel trekläng med annan baston kan bli effektivt och lätt att spela.

Cm7 - F9

En vanligt ackordföljd är ett moll7ackord som efterföljs av ett durackord 4 tonartssteg högre (eller 5 steg lägre). Här visas ett enkelt knep för att få till det snyggt.

Om du lägger moll7ackordet med 7:e tonen (Bb) lägst så räcker det med att du flyttar 7:an ett steg mörkare och vänster hand byter till nya grundtonen. Låttips: Roadsong

_m7b5

Man brukar beskriva ackordet som moll7 minus 5 där **minus är samma sak som en sänkt ton (b)**.

= höjd ton.

Ett vackert färgat ackord som i regel efterföljs av ett durackord 4 tonartssteg upp (eller 5 ner)

Ackordet i exemplet **Am7b5 kan också skrivas Cm/A**

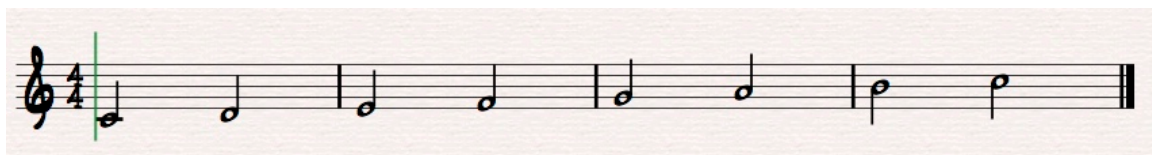

Ett enklare alternativ som t.o.m. kan bli ännu mer effektivt är att endast låta tummen falla ett steg. (g - f#). Övriga toner behålls.

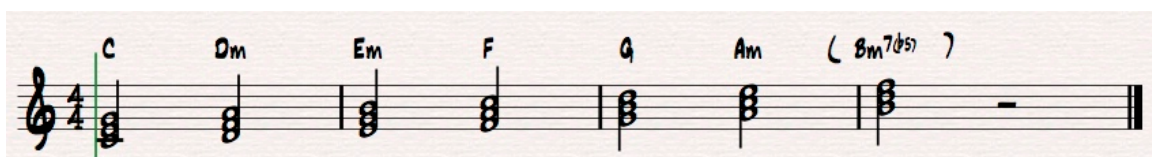
Pianoackord och olika spelsätt av Lars Wallenäs

Ackordens släktskap

Här visas en C-durskala.

Nu staplar vi treklanger från varje delton.

De vi får fram visar ackorden som är vanligast när man kompar i den aktuella tonarten (C).

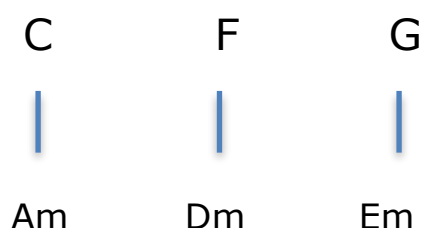
T.ex när vi spelar en rundgång i C blir ackordföljden:

C - Am - Dm - G eller

C - Am - F - G eller andra kombinationer.

Vi får fram 3 st durackord och 3 mollarackord. Dessa är besläktade. Det 7:e ackordet har inte samma tydliga släktband.

De starka släktbanden mellan ett de 3 dur- och mollarackorden är:

Andra exempel i andra tonarter:

F - Bb - C
Dm Gm Am

D - G - A
Bm Em F#m

II - V - I

En vanlig ackordföljd är en sk. 2,5,1:a.

Det är besläktade ackord som följer ett mönster (2-5-1)

I exemplet nedan finns en C-durskala där det staplats en 4-klang från varje delton. Då bildas de olika ackord.

Första ackordet benämns I, andra II osv.

Det kallas också Steganalys.

Ett II - V - I förlopp blir alltså:

Dm7 - G7 . Cmaj7

Piano

Cmaj7 Dm7 Em7 Fmaj7 G7 Am7 Bm7(b5) Cmaj7

I II V

Försök lägg ackorden samlat, så som du lärt dig och inte som exemplet visar.

